

POSTANOWIENIE

28 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 28 października 2024 r. w Warszawie
zażalenia M.C.

na wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach

z 24 maja 2024 r., III Ca 886/22,

w sprawie z powództwa M.C.

przeciwko V. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zapłatę,

oraz z powództwa wzajemnego V. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko M.C.

o zapłatę

**uchyła zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNINENIE

Wyrokiem z 24 maja 2024 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach, na skutek apelacji obu stron, uchylił w całości wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach z 27 lipca 2022 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy uznał, że Sąd pierwszej instancji błędnie zakwalifikował stosunek prawny, z którego powódka wywodziła roszczenia, jako zlecenie, gdyż

w rzeczywistości strony pozostawały w stosunku pracy. Wskazał, iż Sąd *a quo* nie uwzględnił tego przy rozpoznawaniu sprawy, przez co nie rozpoznał jej istoty w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c.

Powódka wniosła zażalenie na wyrok Sądu Okręgowego, zaskarżając go w całości. Zarzuciła Sądowi drugiej instancji naruszenie art. 386 § 4 k.p.c., gdyż – jej zdaniem – Sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, orzekając o żądaniach stron w oparciu o łączącą strony umowę zlecenia. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także o pozostawienie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlegało uwzględnieniu. W postępowaniu wywołanym zażaleniem, o którym mowa w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., Sąd Najwyższy ocenia, czy sąd drugiej instancji prawidłowo ustalił, iż w sprawie zaszła przesłanka stanowiąca podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Dotyczy to m.in. sytuacji, gdy sąd drugiej instancji uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania na skutek nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wtedy, gdy wydane przez sąd pierwszej instancji orzeczenie nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów stron z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. wyroki SN z 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22, i z 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, oraz postanowienia SN: z 19 czerwca 2013 r., I CSK 156/13, OSNC-ZD 2014, nr C, poz. 53; z 25 czerwca 2015 r., V CZ 35/15; z 7 kwietnia 2016 r., II CZ 6/16; z 28 lutego 2024 r., III CZ 7/24; z 5 sierpnia 2024 r., III CZ 80/24, i z 10 września 2024 r., III CZ 366/23). W części orzeczeń Sądu Najwyższego przyjmuje się też, że nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi ponadto w sytuacji, gdy sąd pierwszej instancji dokonał oceny prawnej żądania bez ustalenia podstawy faktycznej, co

wymagałoby poczynienia kluczowych ustaleń po raz pierwszy w instancji odwoławczej (zob. postanowienia SN: z 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013, nr 5, poz. 68; z 24 stycznia 2017 r., V CZ 92/16, i z 28 lutego 2024 r., III CZ 7/24).

W niniejszej sprawie nie można uznać, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, zbadał bowiem materialne podstawy żądań stron, bazując na dokonanych wyczerpująco ustaleniach faktycznych. Sąd *a quo* dokonał kwalifikacji prawnej stosunku prawnego łączącego strony jako umowy zlecenia, wskazując że stosunek łączący strony pozbawiony był cechy właściwej dla stosunku pracy, tj. kierownictwa ze strony pracodawcy.

Uznanie dokonanej przez Sąd pierwszej instancji kwalifikacji prawnej stosunku prawnego za wadliwą nie oznacza, że Sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy. Niezależnie, czy w grę wchodził stosunek zlecenia, czy też stosunek pracy, przedmiotem sporu między stronami była wysokość wynagrodzenia należnego powódce – w kierunku ustalenia tej wysokości czynione były ustalenia faktyczne i prowadzone rozważania prawne. Jeżeli odmienna kwalifikacja przyjęta przez Sąd drugiej instancji wymagała poczynienia dodatkowych ustaleń, Sąd ten powinien takie ustalenia poczynić samodzielnie. W modelu apelacji pełnej (*cum beneficio novorum*) sąd drugiej instancji rozpatruje sprawę ponownie. Postępowanie apelacyjne ma charakter rozpoznawczy (merytoryczny) i powinno prowadzić do naprawienia błędów popełnionych przez sąd *a quo*.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania pozostawiono sądowi, który wyda orzeczenie kończące w sprawie zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c. stosowanym *per analogiam*.

(E.M.)

R.G.

